

settelse af Vragar paa Nolso, og vilde indskrenke sig til at sige, at Lagtinget ikke havde noget med denne Sag at gøre. Her er det Amtmanden sammen med Overvrageren, der vil have at tage Bestemmelse. Taleren var imod, at vi »23 Mand« — som man plejer at beraabe sig paa — henvender os til Amtmanden uden at opnaa andet end Afvisning. Det er under Lagtingets Værdighed. Foreliggende Sag burde ikke behandles i Lagtinget, men »tilstilles Amtmanden« eller »tilstilles Overvrageren«. I heletaget er man engang slaaet ind paa at lade Amtmanden og Overvrageren have med Vragingsforholdene at gøre, og vilde Lagtinget blande sig heri, saa maatte hele Vragerhistorien lægges under Lagtinget.

Patursson troede nok Vragerformanden havde Forstand paa Fisk, men i saa Henseende var Amtmanden helt dum (stein-byttur), og selv om han nu var paa Færdne i 7 Aar, saa vilde han dog ikke faa Forstand paa Vragning af Fisk.

Samuelson vilde ikke fravige sit Standpunkt, at enten maatte Ordningen være som den er, eller maa Lagtinget overtage det hele. Taleren mente, at Stillingen med Hensyn til Ansættelse af Vragere vilde være uholdbar, naar Amtmanden sammen med Vragerformanden ansatte Vragere, hvor de mente det nødvendigt, og Lagtinget samtidig ansatte Vragere, hvor det er unødigt. Sagen bør derfor tilstilles Færo Amt.

Sagen sendtes til Udvalget i Fiskerisager.

Um fiskasøluna.

(Endað).

Táid upplögin, sum frammanundan nevnt, eru farin at minka, man tað fara at gera, at prisurin bráðliga man fara at hækka her hjá okkum.

Herumframt hevur verið góður eftirspurn og stór søla av »Labrador-virkaðum fiski«, í ár so at menn hava virkað meira av stórfiski á tann hátt enn vant, javnvæl uppi 22 tannar og har yvir; tí man, tá fram á árið liður og útflutningurin eykast fyri álvara, fara at vera væl minni eftir í landinum av stórfiski enn bráðfengisskýrsla fiskifelagsins sigst at vera.

So sum útflútið er nú, má haldast at fiskaprisirnir fara at hækka bráðliga her innanlands, hann er byrjaður at hækka í Noregi; men Føroyingar eru eftir sum ættast kann lidnir at selja sumikið, at framboð høðani fara at minka.

Sovitt Kr. Bergsson. — Væl hava Føroyingar ivaleyst forstelt seg í ár, serstakliga fiskimenninir, og tá serliga til Íslandingar; men gongur alt væl í hond, so sum nú sær út, munnu upplögin her fara at vera ikki so litil í heyst; men tað verður tíværri mest sálftiskur — tilfarið til klippiskinn fingur Íslandingar óvóný av. Keypmenninir her munu eisini vera varir við, at prishækkan er í koming, og teir munu tí ikki vera óvskjótir til sølu nú. Fiskimenn sum uppi við Grønland eru vita einki um nakað, og nú fara skip upp at keypa sálftisk, vónandi geva teir sum keypa toluligan pris.

Harmuligt er, at so skal vera

vorðið, at ein prímunur uppi 11 fsl. kr. pr. skpd. skal kunna fara ímillum Barcelona og her útum rímuligan handilsavanza, farmagjald o. a. m.; men teir hava væl millumenn eins og víl at dragast við.

Nýggjur frystingarháttur. Tað hoyrdist ifjor frá Norðlandi í Noregi, at maður hevði funnið upp heilt nýggjan frystingarhátt, so at hin fyrsti fiskurin kundir halda sær í mánaðir, og tí sendast allangt burtur. Nú er stovna felag, ið ætlar at flyta út fisk, frystan eftir tí nýggja háttinum, og leita fram nýggjan marknað heilt cysturi hjá teim »gulu«. Serstakliga er tað kalvin, ið ansurin er mestur fyrri, men eisini torskur og makrelur verða haggreidd eftir tí nýggja máttinum. Sum ein roynd var í seinastu viku sent stórt skip við fiski, ið haggreiddur hevur verið eftir tí nýggja máttinum, líka niður til Congo í Afrika. Her er fyrsta royndin gjord fyrri at flyta ferskan fisk út í víðu veröld, sjálvt um leiðin er long.

Flogdrekar vakta sjómarkið. Danski staturin hevur nú fingið sær flogdreka, ið flygur út á tær leiðir, har danskir fiskimenn royna innanmarks. Í stórum hevur tað víst seg, at bæði norsk og svensk fiskiskip hava trúðka seg inn um mark, har danskir fiskimenn eiga einarettindi. Flogdrekin, ið annars hoyrir til herin, hevur verið fyrsta túr úti á rannsóknarferð og hevur sæð fleiri skip drivið ólógligt fiskari. Tað eydnadist at fáa novnni á ikki minni enn 14 norskum og svenskum fiskiskipum, ið royndu innanmarks.

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Fyrilestur um Ísland.

Búnaðarstjóri Íslands, harri S. Sigurðsson, helt í Logtinginum hóskvöldið forvitnisligan fyrilestur um landbúnaðin í Íslandi. Tað má sigast, at frásøgn hansara um frambrúnd í íslenskum landbúnaði var sera forvitnislig. Táid fyrilesturinn var við-fylgur ljósmyndir, fingur áhoyrandi og áskoðandi heilt greiðuliga at vita um, hvussu fram var farið í Íslandi við-vikjandi landbúnaði, og endaði Sigurðsson fyrilesturinn við at nerta við framtaksemi Íslands, táid at fiskari-nu vikur.

Harmiligt bert, at hesin fyrilestur var hildin einans fyrri logtingsmonnum, hann átti at verið almennur, so øll, ið stundir og hug høvdu, kundir koma at hoyrt fyrilestur búnaðarmálastjórans. At tala fyrri tinginum visur seg tíværri ofta at tala fyrri deyvm oyrum — og enn verri sýna myndir fyrri blindum eygum. Tí átti fyrilesturinn at verið almennur.

Fótbóltsdysturin

Um Ólavskuna stóð í fyrsta umfarið ímillum H. b. og T. B. í fyrsta hálvleiki var javnt 1—1, og í seinra mistu T. B. eitt mál vegna straffuspark, hóast málaður teirra beindi bóltin út aftur í fyrstu hálvleiki, men seinri ferð slapp bólturinn ígjøgnum.

Seinri nótt kvöldið stóð dysturin ímillum K. l. og A. l. F.

K. l. vann í mál við straffuspark, so tað endaliga úrslitið var: K. l. 1—0.

Kappriðingin.

Í kappriðingin, sum í ár eins og í fjor var hildin á statsvegnum, vunnu hesir tryggir eftir tí roð, teir eru nevndir í: Johs. Samuelson, Herluf Hansen, Sjúður Patursson.

Kvinnubáturin

Úr Vestmanna kom fyrstur á mál í kappriðingin.

Tróroyamenn vóru fyrstir av 8-mannaforum.

Hugo Østers bátur var fyrstur av teim fyrru tiggjumannaforum, og um greivasteyði vóru Vestmenningar fyrstir. — teir eiga nú steypið.

Hjalltendingar

koma til Føroyar við »Sleipners« friggjakvöldið komandi. Henda ferð Hjalltendingar er hin tilfanga, ið hoyrdist um í vár, nevnlaga at kappast við Føroyingar í fótbóltsleiki. Tað verða teir kappleikir ímillum Hjalltendingar og Føroyingar í Havn og ein í Suðuroy.

Heimafur fara Hjalltendingar við »Sleipners« 19. í hs.

Demokratiet og Imperialismen.

Af KNUD KORST.

Kan en Demokrat være Imperialist? Kan han give sin Stemme til, at hans Nation bevarer Herredømme over andre Folkelag? Bør ikke den engelske Socialist forlange af Mac Donald, at han saansat han faar Flertal i Parlamentet giver alle de britiske Kolonier fra sig?

En og anden vil maaske finde det overfødtigt at opstille slige Spørgsmaal, da enhver dog véd, at Socialdemokratiet altid yderst skarpt har kritiseret Erobringer og Udnættelse af Kolonier, ud fra den Betragtning, at Imperialismen er et af de afskyeligste Udslag af Kapitalismen og Profitbegæret. Og han vil maaske betragte det som et Fratfald fra Socialdemokratiets høje Maal, hvis en socialdemokratisk Regering ikke uden videre vil drage den Konsekvens af sin Kritik: at give slig paa Kolonierne.

Nu kan man vist rolig gaa ud fra, at Mac Donald ikke uden videre vil give slig paa de britiske Kolonier, og at hverken det belgiske, franske eller hollandske Socialdemokrati vilde give deres respektive Kolonier fra sig i det Øjeblik den politiske Magt i Møderlandet tilfaldt Partiet.

Men deri ligger heller ikke noget Fratfald fra de demokratiske Maal og Ideer. Thi det Partiet har kritiseret er den med den kapitalistiske Imperialisme saa hyppig forbundne Udsugning af de beherskede Folk, Undertrykkelsen og Barbariet, Herrevædet i dens stupideste og hæsligste Form Herimod sætter Socialdemokratiet Bestræbelserne for at hjælpe disse Folk frem til en højere økonomisk Fekthet, til Selvforsvarelse og efterhaanden til fuld Soverænitet, — først og fremmest af humane Grunde, men ogsaa i højeste Grad af økonomiske Motiver.

Der kan heller ikke være Tvivl om, at jo mere Kolonierne fjernes sig fra det primitive økonomiske Stadiet (Bæddetegnet bl. a. ved Rovdrift og Høveri), desto mere kommer de til at betyde for Verdenshandelen, desto større bliver de samlede Rigmomme, hvilket til syvende og sidst er til Fordel for de fleste Nationer. Her — som i saa mange andre Tilfælde (f. Eks. paa det sociale Forsørgs Omraade) — falder altsaa de humane og de samfundsekonomiske Synspunkter sammen; noget andet er at visse privatekonomiske Interesser kan komme paa tværs af baade de humane og de alment økonomiske Interesser, netop dér, hvor dette er Tilfældet, faar Demokratiet til Op-gave at bane Vej tværs igennem Særinteresserne. Dette er et meget vigtigt Punkt i hele Koloni-Problemet.

Her kommer, at Demokratiet har Interesse af saa hurtigt som muligt at komme over det Stadium i det Internationale Arbejdsdeling, som karakteriseres ved Smudsakkommer-

Eysturlandefiskiskapurin.

»Seagulle« 26000, »Milly« 31000, »Heros« 16000 og »Zalouse« 12000.

Grønlandsfiskiskapurin

er i år javngødur, og summi skip hava veitt heilt nógv.

»Knorrur« 42000, »Silver« lininge 37000, »Carlton« 45000, »Thurid« 48000, »Martha« 30000, »Elisabeth« 12000, »Lilie« 45000, »Wilhelmine« 35000, »Svinoy« 53000, »Polarstjörna« 28000, »Kellavik« 18000, »Cementas« 44000, »Roynard« 25000, »Karen« 42000, »Bearnaise« 69000, »Heimdalur« 38000, »Geffon« 40000, »Ernestine« 70000, »Nordfari« 50000, »Phiphi« 60000, »Haabets« 40000, »Drellness« 50000.

Skipini, ið seint eru yvirkomin, hava longu fingið um 20.000.

ee fra Lande, der er helt industrialiserede og alligevel driver Rovdrift, med Arbejdskraften, støttende sig til de europæiske Magters Rajonetter (navnligen Indien og Kina).

Disse Idealer vil Socialdemokratiet i alle imperialistiske Stater holde sig strengt efterrettelig, ogsaa naar de har overtaget Regeringsmagten. Men naar de sikkert vil være meget toven-de med Hensyn til at give Soverænitetet over deres Kolonier fra sig, skyldes det simpelthen Ønsket om at gøre Demokratiet indflydelse i Verden saa stærkt som vel muligt; saa længe de demokratiske Partier beholder Regeringsmyndigheden over Kolonierne, saa længe har de mere Haand i Hanke med Udviklingen, saaledes at denne kan ledes saa vidt muligt i Retning af de Maal, disse Partier tilstræber for alle Folkelags Vedkommende.

Disse Spørgsmaal kan, naturligvis ikke siges at have særlig Interesse for Danmark, da vi kun har én Koloni, nemlig Grønland, der ikke har nogen Betydning i Verdenshusholdningen. Men i mangfoldige europæiske Stater er Kolonisørgsmaalet af ganske overordentlig Betydning for de socialdemokratiske Partier, dels fordi man synes at staa ret nær ved det Øjeblik, da Statsmagten gaar over paa disse Partiers Hænder, dels fordi Forholdene i Kolonierne saa at sige hver Dag opkaster ny Problemer.

I Erkendelse af Sagens Vigtighed vedtog Socialistisk Arbejder-Internationale (S. A. I.) paa sin 2. Kongres i Marseille i 1925 at sætte Kolonisørgsmaalet paa Dagsordenen for den næste Kongres. For at forberede Debatten blev der nedsat en særlig Kommission, der skulde samle alslidige og ensartede Informationer over Tilstandene i Kolonialgebeterne og om Arbejderpartiernes Virksomhed, forsaavidt angaar Kolonisørgsmaalet — paa den Maade, at en Række ganske præcise Spørgsmaal skulde besvares: Spørgsmaal om de herskende Regeringssytemer om de Indfødtes Rettigheder, Arbejdssytemer, de opnaaede Gevinsten, Statens økonomiske Virksomhed, Bestræbelserne for at højne de Indfødtes Levevilkår, Militærsystemet osv. osv.

Resultatet af de indgaende Under-søgelser, der fulgte herpaa, blev forelagt Internationales 3. Kongres i Bryssel i August 1928 i Form af en Række Memoranda fra Arbejderpartierne i de Lande, som Koloni-problemet særlig angaar, altsaa England, Holland, Frankrig, Italien og U. S. A.; ogsaa fra dansk Side forelaa et kort, men fyldestgørende Memorandum vedr. Grønland. Derimod foreligger der beklageligvis ikke noget Materiale for Belgiens Vedkommende.

Dog, de foreliggende Memoranda, der trykt fylder 200 Sider, danner

tilsammen et Oversigtsværk over Koloni-problemet af saa høj Rang, at man føler en ikke ringe Støthed ved Bevidstheden om, at det er Ens Partifæller, der har skabt det. Dog, selv om det ikke havde været et saa fremragende Arbejde som det faktisk er, vilde det alligevel have været udenfor Konkurrence; thi kun en international Organisation af S. A. I. s Art vilde være i Stand til at præstere et Værk som dette. Og der findes ikke andre saadanne Organisationer.

I Tilknnytning til dette Materiale vedtog Kongressen en Række Programpunkter for Arbejderpartiernes Taktik i Kolonisørgsmaalet — hvilke Programpunkter er af største Betydning, fordi de vil komme til at danne Rottensoren for de europæiske Imperialistiske Staters Politik, naar Arbejderpartierne overtager Regeringsmagten — eller i hvert Fald faar afgørende Indflydelse paa Regeringens Handlinger, altsaa naar den nuværende almindelige Reaktionsperiode er overstaaet.

Efter de trykte Kongresbeslutninger gengiver jeg i det følgende noget af Indholdet i de Udtaleser om Koloni-problemet — Udtaleser, der viser Hovedlinjerne i den Kolonialpolitik de europæiske Møderlandes Arbejderpartier til sin Tid vil følge.

»Kolonialpolitikken har været et af Midlerne til at udbrede Kapitalismen over hele Jorden.«

»Den har aabnet for de naturlige Rigmomme i tilbagestaaende Egne, har udviklet moderne Produktion og moderne Transportmaade i disse, og paa denne Maade udbredt Verdens-økonomiens Raastofbasis uhyre og fremmet den internationale Arbejdsdeling overordentlig meget.«

»Men denne vældige Udvikling af Produktionskræfterne, dette vældige Fremskridt i Civilisation, er købt derved, at de Indfødte i de fleste Tilfælde har været prisgivet et brutalt Fremmedherredømme og en skamløs Udbytning og Plyndring gennem fremmed Kapital, i mange Tilfælde er blevet berøvet deres Jord og under de fremmede Herres Piske er blevet drevet til Tvangsarbejde. De Profitter, der blev vundet ved at udnytte Koloniens naturlige Rigmomme og de Indfødtes Arbejdskraft, tilfaldt i stor Udstrækning Møderlandet, hvorved Udviklingen af de naturlige Rigmomme og Udbytninger af moderne Produktion i Landet selv blev forhindret.«

»Paa den anden Side har Udviklingen af moderne Produktions- og Transportmaader i Kolonierne udløst en moderne social og kulturel Udvikling hos Kolonialfolkene og derved gjort dem tilgængelige for moderne demokratiske, nationale og sociale Ideer.«

I denne Udviklingsproces har de forskellige Kolonialfolk naaet forskellige Trin.«

»Gamle Kulturfolk har under Fremmedherredømmet allerede i høj Grad overvundet deres tekniske og samfundsmæssige Væsen bagud. Blandt disse Folk har der dannet sig betydningsfulde nationale Bevægelser, der tilstræber den fulde Befrielse fra Fremmedherredømmet og Udviklingen af et selvstændigt nationalt Liv. I disse Gebeter kan allerede nu Fremmedherredømmet ophæves, uden at de derfor falder tilbage fra den kapitalistiske Udviklingsfase til en ældre, mere primitiv, uden at de allerede skabte moderne Produktions- og Transportmetoder ødelægges, og uden at de paagældende Gebeter glider ud af den internationale Væremønstning.«

»Paa den modsatte Pol staa derimod Kolonialfolk, som for Fremmederobringen stod paa et meget primitivt Udviklingstrin og som under Fremmedherredømmet ikke er kommet væsentlig ud over dette Trin. I

Brug »Rita« Søbe-spæner.